

Tema 35. El sisè manament del decàleg

Déu és amor i el seu amor és fecund. Ha volgut que la persona humana participi d'aquesta fecunditat i ha associat la generació a un específic acte d'amor entre un home i una dona.

05/12/2010

1. Va crear l'home i la dona

La crida de Déu a l'home i la dona
«sigueu fecunds i multipliqueu-vos»

s'ha de llegir sempre des de la perspectiva de la creació «a imatge i semblança» de la Trinitat (cf. Gn 1). Això fa que la generació humana, dins el context més ampli de la sexualitat, «no és quelcom purament biològic, sinó que pertany a la persona humana en allò que té de més íntim» (*Catecisme* 2361) i, per tant, és essencialment diferent de la que és pròpia de la vida animal.

«Déu és amor» (1Jn 4,8) i el seu amor és fecund. Ha volgut que la criatura humana participi d'aquesta fecunditat i ha associat la generació de cada nova persona a un específic acte d'amor entre un home i una dona.^[1] Per això, «el sexe no és cap realitat vergonyosa, sinó un present diví que s'ordena netament a la vida, a l'amor, a la fecunditat».^[2]

Com que l'home és un individu compost de cos i ànima, l'acte amorós generatiu exigeix la

participació de totes les dimensions de la persona: la corporeïtat, els afectes, l'esperit.[3]

El pecat original va trencar l'harmonia de l'home amb ell mateix i amb els altres. Aquesta fractura ha tingut una repercussió particular en la capacitat de la persona de viure racionalment la sexualitat. D'una banda, enfosqueix a la intel·ligència el nexse inseparable que hi ha entre les dimensions afectives i generatives de la unió conjugal; d'una altra, dificulta el domini que la voluntat exerceix sobre els dinamismes afectius i corporals de la sexualitat.

La necessitat de purificació i maduració que exigeix la sexualitat en aquestes condicions no suposa de cap manera rebutjar-la, o considerar negativament aquest do que l'home i la dona han rebut de Déu. Suposa més aviat la necessitat de «sanejar-lo perquè assoleixi la seva veritable

grandesa».[4] En aquesta tasca exerceix un paper fonamental la virtut de la castedat.

2. La vocació a la castedat

El *Catecisme* parla de vocació a la castedat perquè aquesta virtut és condició i part essencial de la vocació a l'amor, al do d'un mateix, al qual Déu crida cada persona. La castedat fa possible l'amor en la corporeïtat i a través de la corporeïtat.[5]

D'alguna manera, es pot dir que la castedat és la virtut que habilita i condueix la persona humana en l'art de viure bé, en la benevolència i la pau interior envers els altres homes i dones i amb ella mateixa; ja que la sexualitat humana travessa totes les potències, des de l'aspecte més físic i material fins al més espiritual, toticolorint les diferents facultats segons el que és pròpiament masculí o femení.

La virtut de la castedat no és, per tant, simplement un remei contra el desordre que el pecat origina en l'espera sexual, sinó una afirmació joiosa, ja que permet estimar Déu, i a través seu els altres homes, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament i amb totes les forces (cf. Mc 12,30).[6]

«La virtut de la castedat es troba sota el vassallatge de la virtut cardinal de la *temprança*» (*Catecisme* 2341) i «significa la integració reeixida de la sexualitat en la persona i, per aquí, la unitat interior de l'home en el seu ésser corporal i espiritual» (*Catecisme* 2337).

Quan es parla de la castedat per formar les persones, sobretot els joves, és important d'explicar la relació pregona i estreta que existeix entre la capacitat d'estimar, la sexualitat i la procreació. En cas contrari, podria semblar que es

tracta d'una virtut negativa, ja que certament una bona part de la lluita per viure la castedat es caracteritza per l'intent de dominar les passions, que en algunes circumstàncies es dirigeixen a béns particulars que no són ordenables racionalment al bé de la persona considerada com un tot.

[7]

En l'estat actual, l'home no pot viure la llei moral natural —i, per tant, la castedat— sense l'ajuda de la gràcia. Això no implica la impossibilitat d'una virtut humana que sigui capaç d'aconseguir un cert control de les passions en aquest camp, sinó la constatació de la magnitud de la ferida produïda pel pecat, que exigeix l'auxili diví per a una perfecta reintegració de la persona.

[8]

3. L'educació de la castedat

La castedat atorga el domini de la concupiscència, que és una part

important del domini d'un mateix. Aquest domini és una tasca que dura tota la vida i suposa un esforç reiterat que pot ser especialment intens en algunes èpoques. La castedat ha de créixer sempre amb la gràcia de Déu i la lluita ascètica (cf. *Catecisme* 2342).[9]

«La caritat és la forma de totes les virtuts. Sota la seva influència, la castedat es presenta com una escola de donació de la persona. El domini d'un mateix s'ordena al do d'un mateix» (*Catecisme* 2346).

L'educació de la castedat és molt més que el que alguns reductivament denominen educació sexual, que s'ocupa fonamentalment de proporcionar informació sobre els aspectes fisiològics de la reproducció humana i els mètodes anticonceptius. La veritable educació de la castedat no es conforma amb informar sobre els aspectes biològics,

sinó que ajuda a reflexionar sobre els valors personals i morals que intervenen en tot el que es relaciona amb el naixement de la vida humana i la maduració personal. Alhora, fomenta ideals elevats d'amor a Déu i als altres, a través de l'exercici de les virtuts de la generositat, el do d'un mateix, el pudor que protegeix la intimitat, etc., que ajuden la persona a superar l'egoisme i la temptació de tancar-se en un mateix.

En aquest esforç, els pares tenen una responsabilitat molt gran, ja que són els primers i els principals mestres en la formació de la castedat dels seus fills.[10]

En la lluita per viure aquesta virtut hi ha uns mitjans importants:

a) fer oració, demanar a Déu la virtut de la santa puresa;[11] rebre sovint els sagraments, que són les medecines de la nostra feblesa;

b) treballar amb intensitat, evitar l'oci;

c) menjar i beure amb moderació;

d) posar esment en els detalls de pudor i de modèstia, en la forma de vestir, etc.;

e) rebutjar les lectures de llibres, revistes o diaris inconvenients, i evitar espectacles immorals;

f) ser molt sincers en la direcció espiritual;

g) oblidar-se d'un mateix;

h) tenir una gran devoció a Maria santíssima, *Mater pulchrae dilectionis*.

La castedat és una virtut eminentment personal. Alhora, «implica també un *esforç cultural*» (*Catecisme* 2344), ja que «el progrés de la persona humana i el creixement de la societat estan

mútuament condicionats».[12] El respecte als drets de la persona reclama el respecte a la castedat, en particular al dret de «rebre una informació i una educació que respectin les dimensions morals i espirituals de la vida humana» (*Catecisme* 2344).[13]

Les manifestacions concretes amb què aquesta virtut es configura i creix seran diferents segons la vocació de cadascú. «Els casats són cridats a viure la castedat conjugal; els altres, a practicar la castedat en la continència» (*Catecisme* 2349).

4. La castedat en el matrimoni

La unió sexual «s'ordena a l'amor conjugal de l'home i de la dona» (*Catecisme* 2360): és a dir, «només es realitza de manera autènticament humana quan és part integrant de l'amor amb què l'home i la dona es comprometen del tot entre ells fins a la mort».[14]

La grandesa de l'acte pel qual l'home i la dona cooperen lliurement amb l'acció creadora de Déu exigeix unes estrictes condicions morals, justament per la importància antropològica que conté: la capacitat de generar una nova vida humana destinada a l'eternitat. Aquesta és la raó per la qual l'home no ha de separar voluntàriament les dimensions unitiva i procreativa d'aquest acte, com és el cas de la contracepció.[15]

Els esposos castos sabran descobrir els moments més adequats per viure aquesta unió corporal, de manera que reflecteixi sempre, en cada acte, el do d'un mateix que significa.[16]

A diferència de la dimensió procreativa, que es pot actualitzar de manera autènticament humana només a través de l'acte conjugal, la dimensió unitiva i afectiva pròpia d'aquest acte es pot manifestar —i ha

de fer-ho— de moltes altres maneres. Això explica que si, per determinades condicions de salut o d'altra mena, els esposos no poden realitzar la unió conjugal, o decideixen que és preferible abstenir-se temporalment (o definitivament, en situacions especialment greus) de l'acte propi del matrimoni, poden continuar i han de continuar actualitzant aquest do d'un mateix, que fa créixer l'amor autènticament personal, del qual la unió dels cossos és manifestació.

5. La castedat en el celibat

Déu crida algunes persones perquè visquin la seva vocació a l'amor d'una manera particular, en el celibat apostòlic.[17] La manera de viure la vocació cristiana en el celibat apostòlic implica la continència.[18] Aquesta exclusió de l'ús de la capacitat generativa no significa de cap manera l'exclusió de l'amor o de l'afectivitat.[19] Al

contrari, la donació d'una possible vida conjugal que es fa lliurement a Déu capacita la persona per estimar molts altres homes i dones, lliurar-s'hi i, alhora, ajudar-los a trobar Déu, que és la raó d'aquest celibat.[20]

Aquesta forma de vida s'ha de considerar i viure sempre com un do, perquè ningú no es pot atribuir la capacitat de ser fidel al Senyor en aquest camí sense l'auxili de la gràcia.

6. Els pecats contra la castedat

A la castedat s'oposa la luxúria, que és «un desig desordenat o una fruïció il·lícita del plaer veneri. El plaer sexual és moralment desordenat quan és recercat per si mateix, aïllat de les finalitats de la procreació i la unió» (*Catecisme* 2351).

Atès que la sexualitat ocupa una dimensió central en la vida humana, els pecats contra la castedat són

sempre greus per la matèria pròpia d'aquesta virtut i, per tant, fan perdre l'herència del regne de Déu (cf. Ef 5,5). Poden ser lleus, però, quan falta l'advertència plena o el consentiment perfecte.

El vici de la luxúria inclou moltes conseqüències greus: cega la ment, cosa que enfosqueix el nostre fi i el nostre bé; debilita la voluntat, que es fa gairebé incapaç de qualsevol esforç, i fins i tot arriba a la passivitat i a la desgana en el treball, en el servei, etc.; crea una afecció als béns terrenys que fa oblidar els eterns, i finalment es pot arribar a odiar Déu, que apareix per al luxuriós com l'obstacle més gros per satisfer la seva sensualitat.

La masturbació és «l'excitació voluntària dels òrgans genitals, a fi de treure'n plaer veneri» (*Catecisme* 2352). «En la línia d'una tradició constant, tant el magisteri de

l'Església com el sentit moral dels fidels han afirmat sense vacil·lar que la masturbació és un acte intrínsecament i greument desordenat».[21] Per la seva pròpia natura, la masturbació contradiu el sentit cristià de la sexualitat que està al servei de l'amor. Com que és un exercici solitari i egoista de la sexualitat, privat de la veritat de l'amor, deixa la persona insatisfeta i la condueix al buit i al disgust.

«La *fornicació* és la unió carnal fora del matrimoni entre un home i una dona lliures. És greument contrària a la dignitat de les persones i a la sexualitat humana naturalment ordenada al bé dels esposos i a la generació i l'educació dels fills» (*Catecisme* 2353).[22]

L'adulteri «designa la infidelitat conjugal. Quan un home i una dona, dels quals almenys un és casat, estableixen entre ells una relació

sexual, ni que sigui efímera, cometen un adulteri» (*Catecisme* 2380).[23]

Així mateix són contràries a la castedat les converses, mirades i manifestacions d'afecte envers una altra persona, també entre els promesos, que es realitzen amb desig libidinós o són una ocasió pròxima de pecat que es busca o no es rebutja.
[24]

La *pornografia* —exhibició del cos humà com a simple objecte de concupiscència— i la *prostitució* —transformació del propi cos en objecte de transacció financera i de gaudi carnal— són faltes greus de desordre sexual, que, a més d'atemptar contra la dignitat de les persones que les exerciten, constitueixen una xacra social (cf. *Catecisme* 2355).

«La *violació* és l'entrada per efracció, amb violència, de la intimitat sexual d'una persona. És un atemptat contra

la justícia i contra la caritat. La violació fereix profundament el dret de cadascú al respecte, a la llibertat i a la integritat física i moral. Crea un perjudici greu, que pot marcar la víctima per a tota la vida. Sempre és un acte intrínsecament dolent. Encara és més greu la violació comesa pels pares (cf. incest) o pels educadors amb els infants que els són confiats» (*Catecisme* 2356).

«Els actes d'homosexualitat són intrínsecament desordenats», com ha declarat sempre la tradició de l'Església.[25] Aquesta clara valoració moral de les accions no ha de perjudicar mínimament les persones que presenten tendències homosexuals,[26] ja que sovint la seva condició suposa una prova ben difícil.[27] Aquestes persones també «són cridades a la castedat. Amb les virtuts de domini, educadores de la llibertat interior, de vegades amb el suport d'una amistat desinteressada,

amb l'oració i la gràcia sacramental, poden apropar-se gradualment i resoltament —i així ho han de fer— a la perfecció cristiana» (*Catecisme* 2359).

Pablo Requena

Bibliografia bàsica

Catecisme de l'Església catòlica
2331-2400.

Benet XVI, enc. *Deus caritas est*, 25-XII-2005, 1-18.

Joan Pau II, exh. ap. *Familiaris consortio*, 22-XI-1981.

Lectures recomanades

Sant Josepmaria, homilia «Perquè veuran Déu», a *Amics de Déu* 175-189; «El matrimoni, vocació cristiana», a *És Crist que passa* 22-30.

Congregació per a la Doctrina de la Fe, decl. *Persona humana*, 29-XII-1975.

Congregació per a l'Educació Catòlica, *Orientacions educatives sobre l'amor humà*, 1-XI-1983.

Pontifici Consell per a la Família, *Sexualitat humana: veritat i significat*, 8-XII-1995.

Pontifici Consell per a la Família, *Lexicó de termes ambigus i discutits sobre família, vida i qüestions ètiques* (2003) (és d'interès especial per als pares i educadors la veu «Educació sexual» d'Aquilino Polaino-Lorente).

[1] «Cadascun dels dos sexes, amb una dignitat igual, bé que d'una manera diferent, és imatge del poder i la tendresa de Déu. La *unió de l'home i la dona* en el matrimoni és

una manera d'imitar, en la carn, la generositat i la fecunditat del Creador: “L’home deixarà el pare i la mare i s’ajuntarà a la seva dona, i seran una sola carn” (Gn 2,24).

D’aquesta unió procedeixen totes les generacions humanes (cf. Gn 4,1-2.25-26; 5,1)» (*Catecisme* 2335).

[2] Sant Josepmaria, *És Crist que passa* 24.

[3] «Si l’home pretengués ser només esperit i volgués rebutjar la carn com si fos una herència merament animal, esperit i cos perdrien la seva dignitat. Si, per contra, repudia l’esperit i, per tant, considera la matèria, el cos, com una realitat exclusiva, malmet igualment la seva grandesa» (Benet XVI, enc. *Deus caritas est*, 25-XII-2005, 5).

[4] «Certament, l’eros vol remuntar-nos “en èxtasi” cap al que és diví, dur-nos més enllà de nosaltres mateixos; però precisament per això

necessita seguir un camí d'ascesi, renúncia, purificació i recuperació» (*loc. cit.*).

[5] «Déu és amor i viu en si mateix un misteri de comunió personal d'amor. Creant-la a imatge seva [...] Déu inscriu en la humanitat de l'home i de la dona la vocació i, consegüentment, la capacitat i la responsabilitat de l'amor i de la comunió» (Joan Pau II, exh. ap. *Familiaris consortio*, 22-XI-1981, 11).

[6] «La castedat és l'afirmació joiosa de qui sap viure el do d'un mateix, lliure de tot esclavatge egoista» (Pontifici Consell per a la Família, *Sexualitat humana: veritat i significat*, 8-XII-1995, 17). «La puresa és conseqüència de l'amor amb el qual hem fet donació al Senyor de l'ànima i el cos, les potències i els sentits. No és una negació, és una afirmació joiosa» (sant Josepmaria, *És Crist que passa* 5).

[7] «La castedat suposa un *aprenentatge del domini d'un mateix*, que és una pedagogia de la llibertat humana. L'alternativa és clara: o l'home mana les seves passions i obté la pau, o s'hi deixa esclavitzar i es fa desgraciat (cf. Sir 1,22). “La dignitat de l'home exigeix que obri segons una elecció conscient i lliure, és a dir, mogut i induït personalment des de dins, i no pas per un impuls intern cec o sota una mera coacció externa. L'home obté una tal dignitat quan, deslliurant-se de tota captivitat de les passions, persegueix el seu fi en la lliure elecció del bé i es procura amb eficàcia i iniciativa intel·ligent els ajuts oportuns” (*Gaudium et spes* 17)» (*Catecisme* 2339).

[8] «La castedat és una virtut moral. És també un do de Déu —una *gràcia*, un fruit de l'obra espiritual (cf. Ga 5,22). L'Esperit Sant concedeix de poder imitar la puresa del Crist (cf. 1Jn 3,3) al qui ha estat regenerat amb

l'aigua del baptisme» (*Catecisme* 2345).

[9] La maduració de la persona inclou el domini d'un mateix, que suposa el pudor, la templança, el respecte i l'obertura als altres (cf. Congregació per a l'Educació Catòlica, *Orientacions educatives sobre l'amor humà*, 1-XI-1983, 35).

[10] Aquest aspecte de l'educació és avui més important que en el passat, ja que són molts els models negatius que la societat actual presenta (cf. Pontifici Consell per a la Família, *Sexualitat humana: veritat i significat*, 8-XII-1995, 47). «Davant una cultura que “trivialitza” en gran part la sexualitat humana, perquè la interpreta i la viu d'una manera reductiva i empobrida, tot relacionant-la únicament amb el cos i el plaer egoista, el servei educatiu dels pares s'ha de basar sobre una cultura sexual que sigui veritable i,

ahora, plenament personal» (Joan Pau II, exh. ap. *Familiaris consortio* 37).

[11] «La santa puresa la dóna Déu quan es demana amb humilitat» (sant Josepmaria, *Camí* 118).

[12] Concili II del Vaticà, const. *Gaudium et spes* 25.

[13] En diverses ocasions, el papa Joan Pau II s'ha referit a la necessitat de promoure una autèntica «ecologia humana», en el sentit d'aconseguir un *ambient moral* sa que faciliti el progrés humà de la persona (cf., per exemple, enc. *Centesimus annus*, 1-V-1991, 38). Sembla clar que part de l'«esforç cultural» a què s'ha fet referència consisteix a mostrar que hi ha el deure de respectar unes normes morals als mitjans de comunicació, especialment a la televisió, com a exigència de la dignitat de les persones. «En aquests moments de violència, de sexualitat

brutal, salvatge, hem de ser rebels.
Tu i jo som rebels: no ens dóna la
gana de deixar-nos endur per
aquests corrents, i ser unes bèsties.

»Volem comportar-nos com a fills de
Déu, com a homes o dones que
tracten el seu Pare que està en el Cel i
vol ser molt a la vora —a dins!— de
cadascun de nosaltres» (sant
Josepmaria, *Forja* 15).

[14] Joan Pau II, *Familiaris consortio*
11.

[15] En la fecundació artificial també
es produeix una ruptura entre
aquestes dimensions pròpies de la
sexualitat humana, com ensenya
clarament la instrucció *Donum vitae*
(1987).

[16] Com ensenya el *Catecisme*, el
plaer que es deriva de la unió
conjugal és una cosa bona i estimada
per Déu (cf. *Catecisme* 2362).

[17] Tot i que la santedat es mesura per l'amor a Déu i no per l'estat de vida —cèlibe o casat—, l'Església ensenya que el celibat pel regne del cel és un do superior al matrimoni (cf. Concili de Trento: DS 1810; 1Co 7,38).

[18] No es tractarà aquí del celibat sacerdotal, ni de la virginitat o celibat consagrat. En tot cas, des del punt de vista moral en totes aquestes situacions es requereix la continència total.

[19] No tindria cap sentit sostenir que el celibat és «antinatural». El fet que l'home i la dona es puguin *complementar*, no vol dir que es *completin*, perquè tots dos són complets com a persones humanes.

[20] Parlant del celibat sacerdotal —però es pot estendre a qualsevol celibat pel regne del cel— Benet XVI explica que no es pot comprendre en termes merament funcionals, ja que

en realitat «representa una especial configuració amb l'estil de vida del mateix Crist» (Benet XVI, exh. ap. *Sacramentum caritatis* 24).

[21] Congregació per a la Doctrina de la Fe, decl. *Persona humana*, 29-XII-1975, 9.

[22] La *unió lliure* o cohabitació sense intenció de matrimoni, la *unió a prova* quan hi ha intenció de casar-se i les *relacions prematrimonials* ofenen la dignitat de la sexualitat humana i del matrimoni. «Són contràries a la llei moral: l'acte sexual ha de tenir lloc exclusivament dintre el matrimoni; fora del matrimoni constitueix sempre un pecat greu i exclou de la comunió sacramental» (*Catecisme* 2390). La persona no es pot «prestar», sinó que només es pot donar lliurement, una vegada i per sempre.

[23] Crist condemna fins i tot el desig de l'adulteri (cf. Mt 5,27-28). En el

Nou Testament es prohibeix absolutament l'adulteri (cf. Mt 5,32; 19,6; Mc 10,11; 1Co 6,9-10). El *Catecisme*, parlant de les ofenses contra el matrimoni, enumera també el divorci, la poligàmia i l'anticoncepció.

[24] «Els *promesos* han de viure la castedat en la continència. Han de veure en aquesta situació de prova una descoberta del respecte mutu, un aprenentatge de la fidelitat i de l'esperança de rebre's l'un i l'altre de Déu. Reservaran per al temps del matrimoni les manifestacions de tendresa específica de l'amor conjugal. S'ajudaran mútuament a créixer en la castedat» (*Catecisme* 2350).

[25] Congregació per a la Doctrina de la Fe, decl. *Persona humana* 8. «Són contraris a la llei natural. Tanquen l'acte sexual al do de la vida. No procedeixen d'una

complementarietat afectiva i sexual veritable. No es poden aprovar en cap cas» (*Catecisme* 2357).

[26] L'homosexualitat es refereix a la condició que presenten aquells homes i aquelles dones que senten una atracció sexual exclusiva o predominant cap a les persones del mateix sexe. Les situacions possibles que es poden presentar són molt diferents i, per tant, s'ha d'extremar la prudència a l'hora de tractar d'aquests casos.

[27] «Un nombre no negligible d'homes i dones presenten tendències homosexuals pregonament arrelades. Aquesta inclinació, objectivament desordenada, per a la majoria d'ells és una prova. Cal acollir-los amb respecte, compassió i delicadesa. Cal evitar amb ells tot senyal de discriminació injusta. Aquestes persones són cridades a realitzar la

voluntat de Déu en la seva vida i, si són cristianes, a unir al sacrifici de la creu del Senyor les dificultats que poden trobar pel fet de la seva condició» (*Catecisme* 2358).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/resums-
de-fe-cristiana-35-el-sise-manament-del-
decaleg/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/resums-de-fe-cristiana-35-el-sise-manament-del-decaleg/) (09/08/2025)